

Radni sastanak sa predsednicom Vlade Republike Srbije u Kući ljudskih prava i demokratije

Zajednički sastanak radnih grupa za Poglavlja 23 i 35

Sreda, 5. septembar 2018. godine
Kuća ljudskih prava i demokratije, Kneza Miloša 4, Beograd

Radni sastanak Nacionalnog konventa o EU sa predsednicom Vlade Anom Brnabić organizovan je u Kući ljudskih prava, kao zajednička sednica dve radne grupe NKEU za Poglavlje 23 i Poglavlje 35. Kako su za dalji nastavak i ubrzanje procesa pregovora sa EU od ključne važnosti su izmene Ustava, reforma pravosuđa, ali i završetak pregovora Beograda i Prištine, to je otvoreni dijalog vođen o ovim gorućim temama.

Na prvoj radnoj sesiji predstavnici članica RG NKEU za Poglavlje 23 predstavili su i argumentovali stavove o ključnim temama vezanim za reformu pravosuđa i izmenu Ustava. Članice radne grupe za Poglavlje 23 saglasne su da se u potpunosti moraju prihvatiti nalazi i mišljenja Venecijanske komisije, kao i da je RG Konventa za poglavlje 23 ukazivala na manjkavosti, kako sadržine nacрта koji je poslat Venecijanskoj komisiji, tako i nedostatke u procesu javne rasprave i preporučila neophodne mere kojima se omogućava izgradnja nezavisnog pravosuđa.

Prema stavu NKEU, ustavna zabrana smanjenja dostignutog nivoa ljudskih prava, treba da nađe svoj izraz i u sadržini Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, koji je sada u izradi, kao i u Zakonu o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja. Dosadašnji način sprovođenja mera Akcionog plana u oblasti borbe protiv korupcije ne ukazuje da postoji spremnost i zrelost institucija da donesu odgovorajuće zakone i uspostave vladavinu prava. Nakon razmene mišljenja sa predsednicom Vlade, Anom Brnabić, u pogledu svake od tema iz Poglavlja 23, doneti su sledeći zaključci:

- Konačni akt izmene Ustava u delu pravosuđa će biti tema još jednog okruglog stola, pre nego što akt bude prosleđen Narodnoj skupštini. Cilj izmena je postavljanje osnova za efikasno, odgovorno i pre svega nezavisno sudstvo. Od mera propisanih Akcionim planom za Poglavlje 23 nije se odustalo. Revizija Akcionog plana za Poglavlje 23 predstoji, ali isključivo u pogledu rokova kada će mere biti ispunjene. Predsednica Vlade je istakla da aktivnosti bilo kog ministarstva, kao i predlozi akata koji se donose, ne bi trebalo da odstupaju od mera predviđenih Akcionim planom. U suprotnom, civilno društvo treba da obavesti šeficu pregovaračkog tima, sa kojom je već uspostavljena saradnja, kako

bi se angažovala na usaglašavanju aktivnosti nadležnih ministarstava sa predviđenim merama.

- Povodom skorašnjih aktivnosti Ministarstva pravde na donošenju Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, uz ocenu da se sa ovim zakonom neopravdano dugo kasni, predsednica Vlade je pozvala nevladine organizacije da nađu kompromisno rešenje sa predstavnicima advokatskih komora, s obzirom da Vlada procenjuje da je uključenje udruženja građana u sistem besplatne pravne pomoći višestruko korisno za građane Srbije, ne opterećuje budžetska sredstva, te je ekonomski održivo rešenje. Izražena je spremnost da se, uz podršku Vlade, otvori prostor za dijalog o usaglašavanju interesa advokatskih komora i udruženja građana koji, radi ostvarivanja ciljeva zbog kojih su osnovane, organizuju pružanje pravne pomoći.
- Predsednica Vlade je predložila oblast borbe protiv korupcije kao temu posebnog otvorenog dijaloga. Adekvatna primena zakona i strateških dokumenata u ovoj oblasti izostaje, i potrebni su odgovori na otvorena pitanja, radi povratka poverenja u institucije.
- Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja bila je još jedna od tema iz obimnog Poglavlja 23, uz ocenu predsednice Vlade da Vlada Srbije ulaže velike napore da se otvore podaci, što je na predlog ove Vlade postala i zakonska obaveza svih organa. Time bi se smanjile i zloupotrebe slobodnog pristupa informacija kao i smanjila opterećenost državnih organa prilikom obrade zahteva. Kako su u izradi nacрта izmena jednog od najnaprednijih zakona u Evropi u oblasti slobode pristupa informacijama učestvovali stručnjaci SIGMA, njihovi zaključci će biti razmotreni u pogledu sužavanja pristupa informacijama u posedu određenih organa javne vlasti.

Na početku radne sesije o napretku u Poglavlja 35 predsednica Vlade je informisana o zajedničkim stavovima Radne grupe o principima za rešavanje kosovskog pitanja. Nakon toga ponovljena su pitanja koja je Radna grupa za Poglavlje 35 nedavno postavila predsedniku Republike i Vladi Republike Srbije, a odnose se na to da li još uvek traje Unutrašnji dijalog o Kosovu i Metohiji i kada će biti dostupan javnosti analitički izveštaj koji je proistekao iz javnih diskusija koje su se vodile u okviru Unutrašnjeg dijaloga o Kosovu i Metohiji.

U okviru diskusije koja je usledila nakon uvoda akcenat je stavljen na pojašnjenje rešenja koja se u poslednje vreme pojavljuju u javnosti, kao i o Unutrašnjem dijalogu i normalizaciji odnosa između Srba i Albanaca. Članice Radne grupe za Poglavlje 35 su iznele svoje stavove i pitanja koja su bila osnov za otvoreni razgovor sa predsednicom Vlade koji se vodio u drugom delu ovog radnog sastanka.

U javnosti se sve više govori o razgraničenju i korekciji granica kao principu za rešavanje kosovskog pitanja a da pri tome nije poznato šta navedene opcije obuhvataju. Učesnici u diskusiji su izneli stav da akcenat u procesu rešavanja ovog pitanja mora biti na normalizaciji odnosa između Srba i Albanaca, kao i na zaštiti prava građana koji žive na Kosovu i Metohiji.

Izneti su neki od sledećih zaključaka:

- Predsednica Vlade je naglasila da zamrznuti konflikt svakako nije rešenje, jer je i to i dalje konflikt, a zbog koga mi kao država nećemo moći da idemo napred. Potrebno je naći kompromis, a to svakako nije jednostrano proglašena nezavisnost Kosova i priznanje Srbije.
- Predsednica Vlade je takođe iznela mišljenje da rešavanje kosovskog pitanja svakako neće proći bez rasprave u Skupštini Srbije, ali da u ovom trenutku nema dovoljno osnova za takvu diskusiju jer predlog rešenja o kome bi se raspravljalo u Skupštini, još uvek nije postignut. Konačnu reč o ovom pitanju će dati građani na referendumu.
- Predsednica Vlade se takođe osvrnula na lošu implementaciju Briselskog sporazuma i od strane predstavnika vlasti u Prištini. Od 15 tačaka Briselskog sporazuma šest je vezano za Zajednicu sprskih opština (ZSO) koja još uvek nije formirana. Da je osnovana ZSO situacija na terenu bi bila sasvim drugačija a samim tim i pregovori u Briselu bi tekli u drugom pravcu.
- Učesnici iz redova Radne grupe izneli su stav da postoje problemi u realizaciji Briselskog sporazuma i sa strane Beograda, naročito u oblasti slobode kretanja, matičnih knjiga i priznavanje univerzitetskih diploma, a da zabrana putovanja sportistima i književnicima ne vodi ka normalizaciji odnosa između Beograda i Prištine. Učesnici su takođe istakli potrebu za promenu retorike o Kosovu, kao i za prestanak napada na lica koja imaju različito viđenje rešenja budućeg statusa Kosova i Metohije.
- Predsednica Vlade pozvala je učesnike sastanka, kao predstavnike civilnog sektora da daju podršku dijalogu konstruktivnim nastupima u javnosti.

Na kraju sastanka zajednički je konstatovano da je potrebno nastaviti sa praksom direktnih kontakata između predsednice Vlade Republike Srbije i organizacija civilnog društva okupljenih u okviru Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji o važnim pitanjima za evropske integracije i društvo u celini.